

Desiré Haverkamp

Ruimte, licht en beweging kernbegrippen in werk

Een bezoek aan de voorraadkelders van de voormalige medische instrumentenwinkel van Adriaan van der Kuip, opgericht in 1931 in Alkmaar, sinds 1938 aan de Oude Gracht in Utrecht inspireerde Desiré Haverkamp (Heerde, 1963) tot het maken van vrachtwagens die goed op zichzelf kunnen staan maar ook prachtig zijn als file. Ze mocht het niet meer gebruikte of onverkoopbaar geworden materiaal uitzoeken en bewaarde vervolgens die medische schatten – veel materiaal uit de jaren 30 en 40 – in platte houten dozen waarin ze alles rangschikte op kleur en vorm zodat er een soort installatie ontstond. Er was genoeg materiaal om jaren mee te werken: glasbuizen, pipetjes, erlenmeyers, kookkolven, neusringen voor stieren, spenen voor lammetjes en spuiten in mooi vormgegeven doosjes. "In houten vitrinekasten hingen tangen, schaartjes en spuiten, zo gerangschikt dat de hele winkel voor mij één kunstwerk was. Ik kwam in de winkel toen ik bezig was met een glasgordijn voor een object waarvoor ik pipetjes nodig had. Het was een complete verrassing wat ik daar aantrof."

DOOR PIET AUGUSTIJN | FOTO'S DESIRÉ HAVERKAMP

Tijdens het rangschikken in haar eigen atelier raakte ze geïnspireerd door de materialen en werden baarmoederhalsringen wielen voor haar auto's en bleken schuddertanden, die aan landbouwmachines hangen, ideale onderstellen voor haar vrachtwagens. Deze elementen combineerde ze met keramiek of glas, materialen waarmee ze altijd al werkte. "Vrachtwagens hebben me altijd al gefascineerd", vertelt Desiré. "Ik houd van autorijden en zag een

keer bij Calais en enorme file van vrachtwagens. Op al die wagens was niet te zien wat ze vervoerden. Dat heeft me geïnspireerd tot een serie vrachtwagens waarop je wel kunt zien wat de vracht is. Maar ik heb ook belangstelling voor mythische wagens: die zijn heel sprookjesachtig en soms ook geheimzinnig. De ideeën die ik heb, werk ik vervolgens intuïtief uit zodat er geassembleerde objecten, stapelingen en collages ontstaan die een combinatie zijn van fantasie en 'werkelijkheid'. Het verhaal bij iedere wagen komt tijdens het werken of soms ook achteraf."

Desiré Haverkamp, *Muurbeeld Vissen*, 2017; keramiek, glas; h. 40 x 40 x 6 cm

Desiré Haverkamp, *Hooghoudwagen*, 2019; keramiek, glas, metaal, touw, papier, panty; h. 41 x 43 x 34 cm

Desiré Haverkamp, *IJsgrot*, 2015; gemengde technieken; h. 80 x 108 cm

NATUUR

Het gebruik van de medische instrumenten van Van der Kuip betekende een zekere ommekeer in het werk van Desiré Haverkamp. Vanaf haar studietijd aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht (Autonome Vormgeving en Grafiek, 1982-1987) is de natuur haar grootste inspiratiebron. Ze verwerkt natuurlijke materialen als schelpen, botjes, veren en zand in haar objecten die ze combineert met op straat gevonden en bij de kringloop verzamelde materialen als hout, onderdelen van fietsen, glazen deksels en schotels en andere tot ruimtelijke assemblages. Haar werkwijze is intuïtief: ze verzamelt, legt alles neer, combineert en laat de beelden al werkend ontstaan. Naast de bestaande materialen creëert ze een eigen natuur met zelfbedachte zaden, peulen, vissen, vogels, zeedieren en insecten. Deze elementen worden gemaakt van keramiek zodat alle beelden het stempel van de maker krijgen. Vissen en vogels staan symbool voor vrijheid en snelheid, maar ook flexibiliteit en beweging. Dat zorgt ervoor dat in veel van haar objecten een suggestie van beweging zit. Ondanks het statische van de 'zware' transportvoertuigen lijken ze lichtjes bewegend in een fantasielandschap te kunnen rijden. De vissen zwemmen heen en weer en doen dat zo dat we niet zien dat de bovenste en onderste vis van plaats zijn gewisseld.

OPDRACHTEN

De tweedimensionale pastels, monotypes en collages zijn autonome werken die op dezelfde intuïtieve wijze ontstaan. De pastels ontstaan op locatie en hebben de natuur en het

Desiré Haverkamp, *Goudblauwe doos medische instrumenten*, 1994; medische instrumenten, keramiek, karton, papier, hout; h. 7 x 100 x 40 cm

'Mijn inspiratie voor het vrije werk haal ik uit het dagelijks leven waarin water en ruimte een belangrijke rol spelen'

landschap tot onderwerp, de collages en drukken bevatten afdrukken van instrumenten en van stalen sjablonen en cliché's van medische instrumenten, allemaal afkomstig van Van der Kuip. Behalve aan vrij werk werkt Desiré ook aan opdrachten. Voor Centraal Beheer in Utrecht realiseerde ze in 1997 het werk *Vissen die niet uitzwemmen voor morgen*, een school keramische vissen op glazen buizen met op de achtergrond een ets van het natuurgebied de Weerribben in Overijssel. Met het werk confronteert ze mensen in het kantoorgebouw met de natuur. "De keramische vissen stellen de klanten van Centraal Beheer voor. Samen zijn ze als een school vissen sterk en hebben ze meer mogelijkheden om te groeien. De ets geeft aan dat aarde, licht en water samengaan." Voor Keukenhof in Lisse ontwikkelde ze in 2009 de *Losbol*, een tulpenbol met een doorsnede van meer dan twee meter die is opgebouwd uit wilgentenen en organza en in 2012 voor een particulier het muurobject *Ode aan Ossenzijl*, een rietlandschap aangebracht op een muur in Leidse Rijn. In de opdrachten is de context belangrijk: de geschiedenis van een plek, de locatie zelf. "Mijn inspiratie voor het vrije werk haal ik uit het dagelijks leven waarin water en ruimte een belangrijke rol spelen. Met deze en andere elementen creëer in mijn eigen wereld waarin ruimte, licht en beweging de kernbegrippen zijn. Die begrippen zie je ook terug in de opdrachten waarin het gaat om de natuur en alles wat daarmee te maken heeft, zowel de flora als de fauna, maar ook water, lucht en aarde."

TENTOONSTELLING

Desiré Haverkamp is een van de deelnemers aan de tentoonstelling *ACHT*, een presentatie van acht beeldend kunstenaars van het voormalige beeldhouwerscollectief ABK uit Amsterdam in Museum Nagele in Flevoland. Ze toont daar haar mythische wagens en vrachtwagens, een muurbeeld en keramische vissen. Hoewel de (vracht)wagens als los beeld of als een geheel kunnen worden gepresenteerd, zijn ze in Nagele als installatie te zien. *De Poolcirkelwagen*, de *Adriaan van der Kuipwagen*, de *Spiegelwagen* en andere. Iedere wagen heeft een, vaak maatschappelijk geëngageerd, thema dat gaat over de opwarming van de aarde, verdraagzaamheid, klimaat of vervoer.

• Desiré Haverkamp woont in Utrecht en werkt in Utrecht en Wijk bij Duurstede. www.desirehaverkamp.nl

• *ACHT* - ruimtelijk en plat werk van acht kunstenaars van beeldhouwerscollectief ABK. Museum Nagele, Ring 23, NL-8308 AL Nagele, +31 (0)527-653077; info@museumnagele.nl | Open: do t/m zo 13.00-17.00 uur. Van 3 september t/m 29 november 2020. www.museumnagele.nl

Desiré Haverkamp, boven: *Poolcirkel wagen*, 2018; glas, keramiek, metaal; h. 21 x 48 x 15 cm | midden: *Jurassic Park wagen*, 2018; keramiek, glas, hout, metaal; h. 22 x 51 x 15 cm | onder: *Molenwiekenwagen*, 2017; keramiek, glas, touw, metaal; h. 18 cm x 77 x 42 cm